

**PROGRAM KURSU SPECJALISTYCZNEGO
LECZENIE RAN DLA POŁOŻNYCH**

**Zatwierdził
Minister Zdrowia**

Warszawa, dnia 19. 08. 2015

**z powołania
MINISTRA ZDROWIA
PODSEKRETARZ STANU**

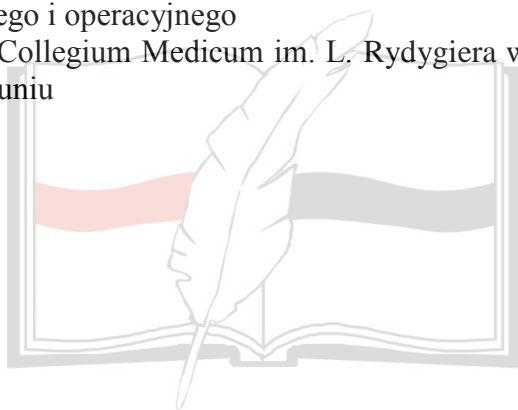
Cezary Cieślukowski

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROGRAMOWY W SKŁADZIE¹

dr hab. n. hum. Maria Kózka, prof. UJ – Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa
Zakład Pielęgniarstwa Klinicznego Instytut Pielęgniarstwa i Położnictwa Wydział Nauk
o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

RECENZENT PROGRAMU

prof. dr hab. n. med. Maria T. Szewczyk – Konsultant Krajowy w dziedzinie
pielęgniarstwa chirurgicznego i operacyjnego
Wydział Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet
Mikołaja Kopernika w Toruniu

¹ Powołany Zarządzeniem Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Nr 57/13 z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Opracowania Programu Kształcenia Podyplomowego.

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Rodzaj kształcenia

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Efekty kształcenia wskazane w programie kursu specjalistycznego *Leczenie ran dla położnych* są dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązkowym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych efektów kształcenia gwarantuje, że każdy uczestnik kursu specjalistycznego będzie posiadać takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończenia kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie oraz systemu kształcenia.

Cel kształcenia

Przygotowanie położnej do samodzielnego udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki nad chorą z raną, w tym z raną odleżynową do III° włącznie, owrzodzeniem nowotworowym, przetoką oraz do zdejmowania szwów z rany.

Czas trwania kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kursu specjalistycznego w kontakcie z wykładowcą/opiekunem stażu wynosi **115** godzin dydaktycznych:

zajęcia teoretyczne – **45** godzin,

zajęcia praktyczne – **70** godzin.

Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 10%. Oznacza to, że 90% czasu przeznaczonego na realizację poszczególnych modułów nie podlega zmianie. Wskazane 10%, **co stanowi nie więcej niż 11 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu specjalistycznego odpowiedzialny jest organizator kształcenia.

Planując realizację kształcenia, organizator powinien:

1. Opracować regulamin organizacyjny kursu specjalistycznego, który w szczególności określa:
 - organizację;
 - zasady i sposób naboru osób;
 - prawa i obowiązki osób uczestniczących;
 - zakres obowiązków kadry dydaktycznej prowadzącej nauczanie teoretyczne i praktyczne;
 - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.
2. Powołać kierownika kursu specjalistycznego.
Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w przepisach Ministra Zdrowia z tego zakresu powinno należeć:
 - współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej;
 - przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji kształcenia;
 - ocenianie placówek szkolenia praktycznego wg specyfiki i organizacji zajęć;
 - pomaganie w rozwiązywaniu problemów;
 - udzielanie indywidualnych konsultacji uczestnikom kursu;
 - zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.
3. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne.
4. Powołać wykładowców posiadających kwalifikacje określone w programie kursu.

5. Powołać w uzgodnieniu z kierownikiem kursu opiekunów szkolenia praktycznego, którzy powinni być merytorycznymi pracownikami placówek, w których odbywa się szkolenie praktyczne. Do zadań opiekuna szkolenia praktycznego należy:
 - instruktaż wstępny (zapoznanie z celem szkolenia praktycznego, z organizacją pracy, wyposażeniem placówki, jej personelem, zakresem udzielanych świadczeń i in.);
 - instruktaż bieżący (organizacja i prowadzenie zajęć, kontrola nad ich prawidłowym przebiegiem, pomoc w rozwiązywaniu problemów i in.);
 - instruktaż końcowy (omówienie i podsumowanie zajęć, zaliczenie świadczeń zdrowotnych określonych w programie kształcenia, ocena uzyskanych wiadomości i umiejętności).
6. Zapewnić bazę dydaktyczną do szkolenia teoretycznego, dostosowaną do liczby uczestników kursu.
7. Zapewnić środki dydaktyczne, o których mowa w programie poszczególnych modułów.
8. Dobrać placówki stażowe zgodnie z planem nauczania, w których możliwe będzie zdobywanie umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych świadczeń zdrowotnych.
9. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów kształcenia:

W toku realizacji programu przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące – rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności będących przedmiotem nauczania teoretycznego i praktycznego, w tym świadczeń zdrowotnych przewidzianych w programie kształcenia).
2. Końcowe – zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) kurs specjalistyczny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzonym w formie pisemnej lub ustnej, albo egzaminem praktycznym.
Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia, z uwzględnieniem zakresu, w jakim prowadzony jest kurs specjalistyczny.

2. OGÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA

Zaświadczenie o ukończeniu kursu specjalistycznego *Leczenie ran dla położnych* otrzymuje położna, która:

1) w zakresie wiedzy posiada:

- specjalistyczną wiedzę z zakresu leczenia ran, w tym odleżyn i owrzodzeń nowotworowych oraz przetok;
- znajomość regulacji prawnych i norm etycznych odnoszących się do udzielania specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia ran.

2) w zakresie umiejętności potrafi:

- świadczyć samodzielnie opiekę specjalistyczną z zakresu profilaktyki i leczenia ran;
- stosować zasady etyki ogólnej i zawodu w świadczeniu opieki nad chorą z raną;
- nauczyć pacjentkę i jej rodzinę postępowania zapobiegającego wystąpieniu rany, powikłań rany oraz opieki nad chorym z raną;
- doradzać członkom zespołu opieki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i opieki nad raną;
- prowadzić szkolenia w zakresie profilaktyki i leczenia ran;
- korzystać z aktualnej wiedzy w zakresie leczenia ran dla zapewnienia wysokiego poziomu opieki.

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- szanuje godność i autonomię pacjentki bez względu na jej wiek, płeć, niepełnosprawność, orientację seksualną oraz pochodzenie narodowe i etniczne;
- współpracuje z pacjentką z raną lub przetoką, jej rodziną i członkami zespołu opieki zdrowotnej;
- ponosi odpowiedzialność za wykonywanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki nad chorą z raną;
- krytycznie ocenia własne kompetencje w zakresie leczenia ran;
- stale aktualizuje wiedzę i umiejętności w zakresie leczenia ran.

3. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

W zakresie wiedzy uczestnik kursu:

- W1. omawia wpływ czynników egzogennych i endogennych w zaburzeniu integralności skóry;
- W2. charakteryzuje rany pod względem ich rozległości, głębokości oraz stopnia zainfekowania;
- W3. wyjaśnia patofizjologię zmian w ranie;
- W4. omawia reakcje organizmu na ranę;
- W5. wymienia fazy gojenia się rany;
- W6. wskazuje czynniki wpływające na przebieg gojenia się rany;
- W7. omawia sposoby gojenia się ran;
- W8. przedstawia zasady oceny rany pod względem klinicznym, radiologicznym, biochemicznym i bakteriologicznym;
- W9. wymienia zasady postępowania z raną czystą, zanieczyszczoną i zakażoną;
- W10. wyjaśnia celowość leczenia antybiotykami chorego z raną odleżynową i owrzodzeniem nowotworowym;
- W11. wskazuje rolę surowic i szczepionek w leczeniu ran;
- W12. omawia możliwe powikłania w leczeniu ran;
- W13. wyjaśnia patofizjologię bólu związanego z raną;
- W14. wymienia metody leczenia bólu;
- W15. wskazuje podstawy prawne regulujące kompetencje położnej w zakresie leczenia ran;
- W16. wymienia możliwości refundacji wyrobów medycznych i sprzętu w leczeniu ran przewlekłych;
- W17. omawia prawa chorego z raną przewlekłą;
- W18. wskazuje wartości i powinności położnej wynikające z etyki zawodowej w odniesieniu do chorej z raną przewlekłą;
- W19. omawia rodzaje drobnoustrojów i ich udział w powstaniu zakażenia rany;
- W20. charakteryzuje źródła zakażenia ran;
- W21. omawia zasady postępowania w profilaktyce zakażenia ran;
- W22. wskazuje rolę położnej w profilaktyce zakażenia rany;
- W23. omawia zasady leczenia ran zakażonych;
- W24. charakteryzuje powikłania zakażenia rany;
- W25. charakteryzuje znaczenie biofilmu w ranie;
- W26. omawia zasady pobierania materiału z rany do badania bakteriologicznego;
- W27. definiuje ranę odleżynową;
- W28. charakteryzuje czynniki ryzyka odleżyn;
- W29. omawia metabolizm komórki w sytuacji ucisku;
- W30. różnicuje ucisk, siłę kompresji i siły ścinające jako przyczyny odleżyn;
- W31. charakteryzuje udogodnienia zmniejszające ucisk chorej;

- W32. omawia zasady postępowania w profilaktyce odleżyn;
- W33. charakteryzuje odleżynę w zależności od typu;
- W34. omawia kryteria doboru nowoczesnego opatrunku w zależności od stopnia odleżyny;
- W35. charakteryzuje ranę odleżynową w przebiegu choroby nowotworowej;
- W36. omawia zasady leczenia ogólnego i miejscowego odleżyn;
- W37. wyjaśnia znaczenie wsparcia społecznego u chorej z raną przewlekłą;
- W38. omawia zasady edukacji chorej z raną przewlekłą i jej rodziny.

W zakresie umiejętności uczestnik kursu potrafi:

- U1. rozpoznać czynniki zaburzające integralność skóry;
- U2. dokonać podziału ran ze względu na czynnik powstania, rodzaj urazu i głębokość oraz stopień czystości;
- U3. zaopatrzyć ranę w ramach pomocy doraźnej;
- U4. dobrać środki do oczyszczenia rany;
- U5. przygotować sprzęt do zaopatrzenia rany;
- U6. przygotować chorą do znieczulenia;
- U7. ocenić proces gojenia się rany;
- U8. usunąć szwy z rany;
- U9. ocenić ryzyko zakażenia rany;
- U10. ocenić ból u chorej z raną;
- U11. rozpoznać powikłania rany;
- U12. przygotować chorą z raną do transportu;
- U13. dobrać nici chirurgiczne do rodzaju rany;
- U14. rozpoznać powikłania znieczulenia u chorej z raną;
- U15. dobrać sposoby zaopatrywania ran ostrych i przewlekłych;
- U16. wykonać klejenie rany;
- U17. ocenić wpływ rany przewlekłej i hospitalizacji na stan fizyczny, psychiczny i funkcjonowanie społeczne chorej;
- U18. udzielić wsparcia społecznego chorej z raną przewlekłą i jej rodzinie;
- U19. przygotować chorą i jej rodzinę do profilaktyki i opieki nad raną przewlekłą;
- U20. wskazać chorej możliwości zaopatrzenia w wyroby medyczne i sprzęt w profilaktyce i leczeniu ran przewlekłych ze środków publicznych;
- U21. wskazać chorej i jej rodzinie możliwości diagnostyki i leczenia specjalistycznego ran;
- U22. zinterpretować wyniki badań biochemicznych w profilaktyce i leczeniu ran;
- U23. ocenić ryzyko zakażenia rany;
- U24. rozpoznać ranę zakażoną;
- U25. pobrać i przesłać materiał z rany do badania bakteriologicznego;
- U26. stosować zasady w profilaktyce zakażeń;
- U27. postępować z materiałem zakażonym i bielizną chorej z raną zakażoną;
- U28. zastosować system izolacji chorych z raną zakażoną;
- U29. zastosować środki ochrony osobistej przed zakażeniami;
- U30. rozpoznać powikłania zakażenia ran;
- U31. ocenić ryzyko odleżyn;
- U32. dobrać działania profilaktyczne u chorej z ryzykiem odleżyn;
- U33. zastosować udogodnienia u chorej z ryzykiem odleżyn;
- U34. dobrać indywidualnie dla chorej materac przeciwoodleżynowy;
- U35. ocenić stopień odleżyny;
- U36. pielęgnować skórę wokół odleżyny;
- U37. dobrać nowoczesny opatrunek do rodzaju rany odleżynowej;
- U38. dobrać dietę dla chorej z ryzykiem odleżyny lub z odleżyną;

- U39. rozpoznać zakażenie rany odleżynowej;
- U40. ocenić ranę nowotworową;
- U41. rozwiązać problemy u chorej z raną nowotworową.

W zakresie kompetencji społecznych:

- K1. szanuje godność i autonomię chorej;
- K2. przestrzega praw pacjenta;
- K3. wykazuje odpowiedzialność za wykonywane świadczenia zdrowotne;
- K4. współpracuje z członkami zespołu opieki zdrowotnej, zachowując zasady etyki zawodowej i własne kompetencje;
- K5. deleguje zadania innym członkom zespołu opieki zdrowotnej celem zapewnienia chorej kompleksowej opieki;
- K6. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę zawodową i umiejętności w poprawie jakości opieki położniczej.

4. PLAN NAUCZANIA

Lp.	Nazwa modułu	Liczba Godzin teorii	Miejsce realizacji stażu	Liczba godzin stażu	Łączna liczba godzin kontaktowych
I	Patofizjologia i leczenie ran	15	Oddział ginekologii albo	35	60
II	Zakażenie ran	10	Oddział ginekologii septycznej albo Oddział ginekologii onkologicznej		
III	Odleżyny i rany nowotworowe	20	Zakład opiekuńczo-pielęgnacyjny albo Zakład opieki długoterminowej	35	55
Łącznie		45		70	115*

* Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 10%. Oznacza to, że 90% czasu przeznaczanego na realizację poszczególnych modułów nie podlega zmianie. Wskazane 10%, **co stanowi nie więcej niż 11 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

5. MODUŁY KSZTAŁCENIA**5.1. MODUŁ I**

Nazwa modułu	PATOFIZJOLOGIA I LECZENIE RAN
Cel kształcenia	Przekazanie aktualnej wiedzy z zakresu mechanizmów powstawania ran, procesu gojenia i nowoczesnych metod ich leczenia.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W1. omawia wpływ czynników egzogennych i endogennych w zaburzeniu integralności skóry;</p> <p>W2. charakteryzuje rany pod względem ich rozległości, głębokości oraz stopnia zainfekowania;</p> <p>W3. wyjaśnia patofizjologię zmian w ranie ostrej i przewlekłej;</p> <p>W4. omawia reakcje organizmu na ranę;</p> <p>W5. wymienia fazy gojenia się rany;</p> <p>W6. wskazuje czynniki wpływające na przebieg gojenia się rany;</p> <p>W7. omawia sposoby gojenia się ran;</p> <p>W8. przedstawia zasady oceny rany pod względem klinicznym, radiologicznym, biochemicznym i bakteriologicznym;</p> <p>W9. wymienia zasady postępowania z raną czystą, zanieczyszczoną i zakażoną;</p> <p>W10. wyjaśnia celowość leczenia antybiotykami chorego z raną przewlekłą;</p> <p>W11. wskazuje rolę surowic i szczepionek w leczeniu ran;</p> <p>W12. omawia możliwe powikłania w leczeniu ran;</p> <p>W13. wyjaśnia patofizjologię bólu związanego z raną;</p> <p>W14. wymienia metody leczenia bólu;</p> <p>W15. wskazuje podstawy prawne regulujące kompetencje położnej w zakresie leczenia ran;</p> <p>W16. wymienia możliwość refundacji wyrobów medycznych i sprzętu w leczeniu ran przewlekłych;</p> <p>W17. omawia prawa chorego z raną przewlekłą;</p> <p>W18. wskazuje wartości i powinności położnej wynikające z etyki zawodowej w odniesieniu do chorego z raną przewlekłą.</p>

	<p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U1. rozpoznać czynniki zaburzające integralność skóry;</p> <p>U2. dokonać podziału ran ze względu na czynnik powstania, rodzaj urazu i głębokość oraz stopień czystości;</p> <p>U3. zaopatrzyć ranę w ramach pomocy doraźnej;</p> <p>U4. dobrać środki do oczyszczenia rany;</p> <p>U5. przygotować sprzęt do zaopatrzenia rany;</p> <p>U6. przygotować chorą z raną do znieczulenia;</p> <p>U7. ocenić proces gojenia się rany;</p> <p>U8. usunąć szwy z rany;</p> <p>U9. ocenić ryzyko zakażenia rany;</p> <p>U10. ocenić ból u chorej z raną;</p> <p>U11. rozpoznać powikłania rany;</p> <p>U12. przygotować chorą z raną do transportu;</p> <p>U13. dobrać nici chirurgiczne do rodzaju rany;</p> <p>U14. rozpoznać powikłania znieczulenia u chorej z raną;</p> <p>U15. dobrać sposoby zaopatrywania ran ostrych i przewlekłych;</p> <p>U16. wykonać klejenie rany;</p> <p>U17. ocenić wpływ rany przewlekłej i hospitalizacji na stan fizyczny, psychiczny i funkcjonowanie społeczne chorej;</p> <p>U18. udzielić wsparcia społecznego chorej z raną przewlekłą i jej rodzinie;</p> <p>U19. przygotować chorą i jej rodzinę do profilaktyki i opieki nad raną;</p> <p>U20. wskazać chorej możliwości zaopatrzenia w wyroby medyczne i sprzęt w profilaktyce i leczeniu ran przewlekłych ze środków publicznych;</p> <p>U21. wskazać chorej i jej rodzinie możliwości diagnostyki i leczenia specjalistycznego;</p> <p>U22. zinterpretować wyniki badań biochemicznych w profilaktyce leczenia ran.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. szanuje godność i autonomię chorej;</p> <p>K2. przestrzega praw pacjenta;</p> <p>K3. wykazuje odpowiedzialność za wykonywane świadczenia zdrowotne;</p> <p>K4. współpracuje z członkami zespołu opieki zdrowotnej, zachowując zasady etyki zawodowej i własne</p>
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>kompetencje;</p> <p>K5. deleguje zadania innym członkom zespołu opieki zdrowotnej celem zapewnienia chorej kompleksowej opieki;</p> <p>K6. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę zawodową i umiejętności w poprawie jakości opieki położniczej.</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcami mogą być osoby mające nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie i aktualnie udzielające świadczeń zdrowotnych będących przedmiotem kształcenia oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa, położnictwa; 2. posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego, operacyjnego; 3. posiadają tytuł licencjata położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny <i>Leczenie ran</i>; 4. posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie chirurgii ogólnej, ginekologii.
Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Wykład 10 godz.</p> <p>Ćwiczenia 5 godz.</p> <p>Staż 35 godz.</p>
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godz. kontaktowe): 50 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 10 godz. • ćwiczenia – 5 godz. • staż – 35 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 35 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do seminarium – 10 godz. • przygotowanie do stażu – 10 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 15 godzin <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 85 godz.</p>
Stosowane środki dydaktyczne	Zestaw multimedialny.

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>Fantom z zestawami do pozoracji ran pourazowych, odleżynowych z możliwością klejenia ran, szycia ran, zdejmowania szwów, i zakładania opatrunków.</p> <p>Opatrunki specjalistyczne do leczenia ran.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, wykład problemowy, studium przypadku, ćwiczenia (w grupach 8–10 osób), staż.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu	<p>W zakresie wiedzy: Test składający się z 20 pytań jednokrotnego wyboru.</p> <p>W zakresie umiejętności: Sprawdzian praktyczny.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja 360 stopni – wykładowca, opiekun stażu, pacjenci, członkowie zespołu terapeutycznego, samoocena uczestnika szkolenia.</p>
Warunki zaliczenia modułu	<p>Obecność na zajęciach: wykładach, ćwiczeniach, stażu.</p> <p>Uzyskanie pozytywnej oceny z wykonania zadań na ćwiczeniach, tj.: zaopatrzenie rany, zastosowanie klejenia rany i usunięcie szwów.</p> <p>Uzyskanie 14 pozytywnych odpowiedzi z testu wiedzy.</p> <p>Uzyskanie pozytywnej oceny opiekuna stażu (warunki określono w wymogach stażowych).</p>
Treści modułu kształcenia	<p>1. Czynniki zaburzające integralność skóry (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • czynniki egzogenne osłabiające barierę ochronną skóry (działanie bezpośrednie na warstwę rogową naskórka jako wynik mechanicznego drażnienia powierzchni skóry, np. tarcie, uraz, działanie sił tnących; szkodliwy wpływ czynników chemicznych; konsekwencje – zniszczenie naturalnego płaszczka lipidowego, większa podatność na mikro- i makrouszkodzenia, śmierć komórek i utraty powierzchniowych warstw bariery ochronnej skóry; • czynniki endogenne osłabiające barierę ochronną skóry; zaburzenia odżywcze skóry, stanowiące następstwo niedokrwienia tkanek; konsekwencje – denaturacja białek i rozwój martwicy skrzepowej lub procesy lityczne rozpuszczające tkankę, osłabienie i podatność na uszkodzenia. <p>2. Rodzaje ran i ogólnoustrojowa reakcja organizmu na ranę (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasyfikacja ran ze względu na: <ol style="list-style-type: none"> 1) czynniki powstania: mechaniczne (tępe, penetrujące), chemiczne i cieplne (oparzenia, odmrożenia), zabieg operacyjny, 2) głębokość – otarcie, rana powierzchniowa, rana głęboka, powikłana,

	<p>3) rodzaj urazu i głębokość – rany cięte, klute, tłuczone, miażdżone, rąbane, szarpane, zatrute, kłusane, postrzałowe,</p> <p>4) stopień czystości – rany czyste, czyste skażone, skażone i zakażone;</p> <ul style="list-style-type: none"> • reakcja hormonalna organizmu na uraz. <p>3. Proces gojenia się ran – fazy, sposoby i czynniki modyfikujące (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • hemostaza pierwotna i wtórna; • fazy: zapalna, migracji, proliferacji, przebudowy; • gojenie się ran przez rychłozrost, ziarninowanie; • gojenie się odroczone; • czynniki wpływające na proces gojenia: ukrwienie rany i sprawność układu krzepnięcia, zdolność do tworzenia kolagenu, właściwe zbliżenie brzegów rany, obecność zakażenia, wtórne urazy, lokalizacja rany; • czynniki ogólne opóźniające gojenie rany: wiek, niedotlenienie tkanek i zaburzenia naczyniowe, utrata białek, niedożywienie, zakażenie ogólnoustrojowe, stres, cukrzyca, steroidy, inne leki; • czynniki miejscowe opóźniające gojenie się ran: wysięk w ranie, biofilm bakteryjny, zakażenie rany, wysuszenie tkanek, uraz rany, technika opracowania i zszycia ran, lokalizacja rany; • akronim DIDEN'T HEAL; • bliznowiec (keloid) i blizny przerostowe. <p>4. Ocena rany: kliniczna, radiologiczna, biochemiczna, bakteriologiczna (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozmiar rany, głębokość, lokalizacja, łożysko rany, wysięk, brzegi rany, skóra wokół rany, oznaki infekcji; • wysięk z rany i rola opatrunków – schematy postępowania opracowane przez Światową Unię Towarzystw Leczenia Ran; • ocena rany systemem kolorowym; znaczenie badań mikrobiologicznych w leczeniu ran; ocena parametrów biochemicznych mających wpływ na proces gojenia rany; • ocena układu kostnego i cech ewentualnego zapalenia kości. <p>5. Postępowanie z raną czystą, zanieczyszczoną i zakażoną (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • postępowanie z raną czystą – zapobieganie zakażeniu rany (mycie i odkażanie rąk, dekontaminacja, postępowanie z odpadami medycznymi i brudną bielizną, izolacja chorych zakażonych, odzież ochronna, eliminacja nosicielstwa, zalecenia sanitarno-epidemiologiczne);
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • postępowanie z raną zanieczyszczoną – antyseptyka jako „złoty standard” postępowania w leczeniu ran; • postępowanie miejscowe z raną zakażoną: leczenie p/bakteryjne – nietoksyczny preparat antyseptyczny, opracowanie mechaniczne, hydroterapia, opatrunki absorpcyjne o właściwościach sekwestracyjnych i oczyszczających. <p>6. Postępowanie z ranami szczególnego rodzaju (rany cięte, klute, tłuczone, miażdżone, postrzałowe, kątane, przetoki – odżywcze, stomia jelitowa, moczowa) (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • specyfika ran związanych z wytworzeniem przetok: jelitowej i moczowej; • zasady zaopatrywania ran szczególnego rodzaju. <p>7. Postępowanie w przypadkach ran zagrażających życiu chorego (np. krwawienia, odma) (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • pierwsza pomoc w przypadku krwawienia z rany lub krwotoku i odmy pourazowej; • chirurgiczne zaopatrywanie ran. <p>8. Profilaktyka tęcza, wścieklizny i zgorzeli gazowej (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • szczepienia p/tężcowi, wskazania do podawania antytoksyny; • poekspozycyjne szczepienia p/wściekliznie; • wczesne oczyszczenie rany oraz usunięcie ciał obcych. <p>9. Współczesne koncepcje miejscowego leczenia ran (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • model wilgotnego leczenia ran Wintera; • zastosowanie aktywnych opatrunków w leczeniu ran; • akronim TIME; • podciśnieniowy system leczenia ran. <p>10. Powikłania w leczeniu ran (0,5 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakażenie rany, rozejście się brzegów rany, krwiak, martwica brzegów rany; • powstanie przetok, przepuklina. <p>11. Patofizjologia bólu związanego z raną – ocena i postępowanie (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • mechanizm bólu ostrego i przewlekłego; • czynniki warunkujące poziom natężenia bólu (lokalizacja, powierzchnia rany); • leczenie bólu – oczyszczenie rany, wilgotne leczenie ran, leki p/bólowe. <p>12. Aspekty prawne w leczeniu ran (0,5 godz.)</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • kompetencje położnej w zakresie leczenia miejscowego ran w świetle uregulowań prawnych; • zasady refundacji środków do leczenia ran przewlekłych.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szewczyk M., Jawień A.: <i>Leczenie ran przewlekłych</i>. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2012 2. Osżkinis G., Gabriel M., Pukacki F. i wsp.: <i>Leczenie ran trudno gojących się</i>. Blackhorse, Warszawa 2006 3. Krasowski G., Kruk M.: <i>Leczenie odleżyn i ran przewlekłych</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008 4. Krasowski G.: <i>Leczenie ran przewlekłych – definicja, epidemiologia, fizjologia i patofizjologia</i>. Cz. I. Medycyna Praktyczna 2013/4 (dostęp z dnia 22.06.2014 r. www.mp.pl/zakrzepica) <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budynek M., Nowacki C.: <i>Opatrywanie ran. Wiedza i umiejętności</i>. Makmed, Lublin 2008 2. Karkowska: <i>Prawo medyczne dla pielęgniarek</i>. Wolters Kluwer, Warszawa 2013
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Staż: (łączony z modułem II) – Oddział ginekologii albo Oddział ginekologii septycznej albo Oddział ginekologii onkologicznej – 35 godz.

5.2. MODUŁ II

Nazwa modułu	ZAKAŻENIE RAN
Cel kształcenia	Przedstawienie aktualnej wiedzy z zakresu zakażenia ran, w tym zapobiegania i leczenia.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W19. omawia rodzaje drobnoustrojów i ich udział w powstaniu zakażenia rany;</p> <p>W20. charakteryzuje źródła zakażenia ran;</p> <p>W21. omawia zasady postępowania w profilaktyce zakażenia ran;</p> <p>W22. wskazuje rolę położnej w profilaktyce zakażenia rany;</p> <p>W23. omawia zasady leczenia ran zakażonych;</p> <p>W24. charakteryzuje powikłania zakażenia rany;</p> <p>W25. charakteryzuje znaczenie biofilmu w ranie;</p> <p>W26. omawia zasady pobierania materiału z rany do badania bakteriologicznego.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U23. ocenić ryzyko zakażenia rany;</p> <p>U24. rozpoznać ranę zakażoną;</p> <p>U25. pobrać i przesłać materiał z rany do badania bakteriologicznego;</p> <p>U26. stosować zasady w profilaktyce zakażenia rany;</p> <p>U27. postępować z materiałem zakażonym i bielizną chorego z raną zakażoną;</p> <p>U28. zastosować system izolacji chorych z raną zakażoną;</p> <p>U29. zastosować środki ochrony osobistej przed zakażeniami;</p> <p>U30. rozpoznać powikłania zakażenia ran.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. szanuje godność i autonomię chorej;</p> <p>K2. przestrzega praw pacjenta;</p> <p>K3. wykazuje odpowiedzialność za wykonywane świadczenia zdrowotne;</p> <p>K4. współpracuje z członkami zespołu opieki zdrowotnej, zachowując zasady etyki zawodowej i własne kompetencje;</p> <p>K5. deleguje zadania innym członkom zespołu opieki zdrowotnej celem zapewnienia chorej</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>kompleksowej opieki; K6. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę zawodową i umiejętności w poprawie jakości opieki położniczej.</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcami mogą być osoby mające nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie i aktualnie udzielające świadczeń zdrowotnych będących przedmiotem kształcenia oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa, położnictwa; 2. posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego, operacyjnego, epidemiologicznego; 3. posiadają tytuł licencjata położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny <i>Leczenie ran</i>, 4. posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie chirurgii ogólnej, ginekologii, epidemiologii.
Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Wykład 6 godz. Seminarium 4 godz.</p>
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godz. kontaktowe): 10 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 6 godz. • seminarium – 4 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 15 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 25 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład problemowy, wykład informacyjny, seminarium, staż.
Stosowane środki dydaktyczne	<p>Zestaw multimedialny. Fantom z zestawami do pozoracji ran pourazowych, odleżynowych z możliwością pobierania wymazu z rany do badania bakteriologicznego. Opis przypadków z raną zakażoną do planowania opieki.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

<p>Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu</p>	<p>W zakresie wiedzy: Test składający się z 20 pytań jednokrotnego wyboru. W zakresie umiejętności: Sprawdzian praktyczny. W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja 360 stopni – wykładowca, opiekun stażu, pacjenci, członkowie zespołu terapeutycznego, samoocena uczestnika szkolenia.</p>
<p>Warunki zaliczenia modułu</p>	<p>Obecność na zajęciach: wykładach, seminariach i stażu. Zaliczenie seminarium polegające na aktywności uczestników oraz uzyskaniu pozytywnej oceny z wylosowanego zdania polegającego na zaplanowaniu działań do podanego opisu przypadku chorej z zakażeniem rany. Uzyskanie 14 pozytywnych odpowiedzi z testu wiedzy. Uzyskanie pozytywnej oceny opiekuna stażu (warunki określono w wymogach stażowych).</p>
<p>Treści modułu kształcenia</p>	<p>1. Zakażenie ran – rodzaje, patofizjologia, rozpoznanie (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • mikroflora człowieka; • patogeneza zakażenia rany: kontaminacja, kolonizacja, infekcja; • rodzaje patogenów będących przyczyną zakażenia ran. <p>2. Źródła zakażeń (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • czynniki ryzyka zakażeń, drogi i sposoby szerzenia się zakażeń; • zakażenia szpitalne; • zasady pobierania i przesyłania materiałów do diagnostyki mikrobiologicznej ran. <p>3. Profilaktyka zakażeń (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • mycie i odkażanie rąk i dekontaminacja; • transport i przechowywanie sterylnego sprzętu medycznego; • sprzątanie i utrzymanie czystości; • postępowanie z brudną bielizną i odpadami medycznymi. <p>4. Postępowanie w zakażeniach (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobór środków i opatrunków w leczeniu ran zakażonych; • antybiotykoterapia. <p>5. Postępowanie w tężcu, wścieklicznie, zgorzeli gazowej (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • procedury postępowania;

	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie anatoksyny i szczepionek. <p>6. Ochrona personelu i pacjentów przed zakażeniami (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • szczepienia ochronne; • odzież ochronna; • eliminacja nosicielstwa; • zalecenia sanitarno-epidemiologiczne; • izolacja chorych zakażonych. <p>7. Powikłania zakażenia rany (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakażenie głębiej położonych narządów; • rozejście brzegów rany i konieczność ponownej interwencji chirurgicznej; • bakteriemia i rozwój posocznicy.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szewczyk M., Jawień A.: <i>Leczenie ran przewlekłych</i>. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2012 2. Wytyczne postępowania miejscowego i ogólnego w ranach objętych procesem infekcji. Grupa ekspertów. <i>Leczenie Ran 2012</i> 3. Jawień A., Bartoszewicz M., Szewczyk M. i wsp.: <i>Wytyczne postępowania miejscowego i ogólnego w ranach objętych procesem infekcji</i>. <i>Leczenie Ran</i>, 2012; 9: 59–75 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bartoszewicz M., Junka A.: <i>Biofilm Based Wound Care: strategia leczenia ran przewlekłych objętych procesem infekcyjnym wywołanym przez drobnoustroje w formie biofilmowej</i>. <i>Leczenie Ran 2012</i>, 9 (1), 1–6. 2. Junka A.: <i>Nowoczesne antyseptyki – definicje, obszar zastosowania, mechanizmy działania i oporność</i>. <i>Forum Zakażeń 2010</i>, 1(3–4), 43–51. 3. Bartoszewicz M., Junka A., Smutnicka D., Przondo-Mordarska A.: <i>Mikrobiologiczny aspekt skali oceny rany zagrożonej ryzykiem infekcji WAR</i>. <i>Forum Zakażeń</i>, 2011; 2: 85–88
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Staż łączony z modułem I

5.3. MODUŁ III

Nazwa modułu	ODLEŻYNY I RANY NOWOTWOROWE
Cel kształcenia	Zapoznanie z nowoczesną wiedzą i ukształtowanie umiejętności w zakresie profilaktyki i leczenia odleżyn oraz ran nowotworowych.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W27. definiuje ranę odleżynową;</p> <p>W28. charakteryzuje czynniki ryzyka odleżyn;</p> <p>W29. omawia metabolizm komórki w sytuacji ucisku;</p> <p>W30. różnicuje ucisk, siłę kompresji i siły ścinające jako przyczyny odleżyn;</p> <p>W31. charakteryzuje udogodnienia zmniejszające ucisk chorego;</p> <p>W32. omawia zasady postępowania w profilaktyce odleżyn;</p> <p>W33. charakteryzuje odleżynę w zależności od typu;</p> <p>W34. omawia kryteria doboru nowoczesnego opatrunku w zależności od stopnia odleżyny;</p> <p>W35. charakteryzuje ranę odleżynową w przebiegu choroby nowotworowej;</p> <p>W36. omawia zasady leczenia ogólnego i miejscowego odleżyn;</p> <p>W37. wyjaśnia znaczenie wsparcia społecznego u chorych z raną przewlekłą;</p> <p>W38. omawia zasady edukacji chorej z raną i jej rodziny.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U31. ocenić ryzyko odleżyn;</p> <p>U32. dobrać działania profilaktyczne u chorego z ryzykiem odleżyn;</p> <p>U33. zastosować udogodnienia u chorego z ryzykiem odleżyn;</p> <p>U34. dobrać indywidualnie dla chorego materac przeciwoodleżynowy;</p> <p>U35. ocenić stopień odleżyny;</p> <p>U36. pielęgnować skórę wokół odleżyny;</p> <p>U37. dobrać nowoczesny opatrunek do rodzaju rany odleżynowej;</p> <p>U38. dobrać dietę dla chorego z ryzykiem odleżyny lub z odleżyną;</p> <p>U39. rozpoznać zakażenie rany odleżynowej;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>U40. ocenić ranę nowotworową;</p> <p>U41. rozwiązać problemy u chorego związane z raną nowotworową.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. szanuje godność i autonomię chorej;</p> <p>K2. przestrzega praw pacjenta;</p> <p>K3. wykazuje odpowiedzialność za wykonywane świadczenia zdrowotne;</p> <p>K4. współpracuje z członkami zespołu opieki zdrowotnej, zachowując zasady etyki zawodowej i własne kompetencje;</p> <p>K5. deleguje zadania innym członkom zespołu opieki zdrowotnej celem zapewnienia chorej kompleksowej opieki;</p> <p>K6. systematycznie wzbogaca swoją wiedzę zawodową i umiejętności w poprawie jakości opieki położniczej</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcami mogą być osoby mające nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w przedmiotowym zakresie i aktualnie udzielające świadczeń zdrowotnych będących przedmiotem kształcenia oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. posiadają tytuł magistra pielęgniarstwa, położnictwa; 2. posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego, ginekologicznego, opieki paliatywnej, opieki długoterminowej; 3. posiadają tytuł licencjata położnictwa i ukończony kurs specjalistyczny <i>Leczenie ran</i>; 4. posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie chirurgii ogólnej lub chirurgii naczyniowej, opieki paliatywnej; 5. posiadają ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne merytoryczne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień, tj.: rehabilitant, dietetyk.
Sposób realizacji	<p>Wykład problemowy.</p> <p>Ćwiczenia w warunkach symulowanych.</p> <p>Staż.</p>
Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Wykłady – 15 godz.</p> <p>Ćwiczenia – 5 godz.</p> <p>Staż – 35 godz.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Bilans punktów ECTS	<p>Udział w zajęciach (godz. kontaktowe): 55 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 15 godz. • ćwiczenia – 5 godz. • staż – 35 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 25 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 5 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 20 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 80 godz.</p>
Stosowane środki dydaktyczne	<p>Zestaw multimedialny. Fantom z ranami odleżynowymi. Opatrunki specjalistyczne do leczenia ran. Opisy przypadków do planowania opieki. Formularze dokumentacji medycznej pozwalające na dokumentowanie działań profilaktycznych i metod leczenia ran.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	<p>Wykład problemowy, wykład informacyjny, ćwiczenia w warunkach symulowanych, staż.</p>
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu	<p>W zakresie wiedzy: Test – 20 pytań jednokrotnego wyboru. W zakresie umiejętności: Sprawdzian praktyczny. W zakresie kompetencji społecznych: Obserwacja 360 stopni przez prowadzącego zajęcia, samoocena uczestnika szkolenia.</p>
Warunki zaliczenia modułu	<p>Obecność na zajęciach: wykładach, ćwiczeniach i stażu. Uzyskanie pozytywnej oceny z ćwiczeń, każdy uczestnik wylosuje zadanie polegające na: zaplanowaniu działań do podanego opisu przypadku i zaopatrzeniu rany odleżynowej w zależności od stopnia rozwoju. Uzyskanie 14 pozytywnych odpowiedzi z testu wiedzy. Uzyskanie pozytywnej oceny opiekuna stażu (warunki określono w wymogach stażowych).</p>
Treści modułu kształcenia	<p>1. Patofizjologia odleżyn (2 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • definicja owrzodzenia odleżynowego; • patomechanizm powstawania owrzodzeń odleżynowych;

	<ul style="list-style-type: none"> • miejsca najbardziej narażone na powstanie odleżyn; • etapy rozwoju odleżyn. <p>2. Epidemiologia, przyczyny i czynniki ryzyka rozwoju odleżyn (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • częstość występowania odleżyn w zależności od stopnia, rodzaju schorzeń, grup wiekowych; • przyczyny rozwoju odleżyn: hipokinezyja – ograniczenie aktywności ruchowej i mobilności, działanie sił mechanicznych: ucisk, kompresja, siły ścinające, czas trwania, czynniki wewnętrzne wynikające ze stanu zdrowia chorego, czynniki zewnętrzne – uwarunkowane otoczeniem; • czynniki ryzyka sprzyjające powstaniu odleżyny związane z: osobą pacjenta, jakością świadczeń pielęgnacyjno-medycznych, organizacją pracy, wyposażeniem. <p>3. Profilaktyka odleżyn (3 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • cele profilaktyki; • ocena ryzyka powstania odleżyn – skale odleżyn: Norton, Douglas, Waterlow, Bradena; • działania w profilaktyce odleżyn: ocena stanu skóry, ułożenie i zmiana pozycji z uwzględnieniem technik przemieszczania, odciążenie od ucisku – materace statyczne i dynamiczne, nawadnianie i odżywianie, pielęgnacja skóry, usprawnianie; • przykładowe zalecenia i standardy dla osób zagrożonych wystąpieniem odleżyn; • dokumentacja profilaktyki odleżyn. <p>4. Typy, klasyfikacja (stadia) odleżyn i ocena rany odleżynowej (3 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • typy odleżyn w zależności od: <ol style="list-style-type: none"> 1) czasu wyleczenia i różnicy temperatury między odleżyną a skórą – zwykła, miażdżycowa, terminalna, 2) wyglądu i rozległości zmian anatomopatologicznych: odleżyna w stadium tworzenia, naskórkowa, skórno-podskórna, podskórna, odleżyna stara, przetoki; • klasyfikacja odleżyn wg skal: Shea, National Pressure Ulcer Advisory Panel, Torrancea, Yarkony’ego i Kirka; • ocena rany odleżynowej – lokalizacja, głębokość i wielkość uszkodzenia, obecność wysięku z rany, cechy ewentualnego zakażenia, etap gojenia – obecność tkanki martwiczej, łożysko rany, charakter brzegów, stan skóry wokół rany, obecność ewentualnych powikłań, np. przetoki, ocena ran systemem kolorowym. <p>5. Leczenie ogólne i miejscowe odleżyn (4 godz.)</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • leczenie ogólne: uzupełnienie niedoborów pokarmowych, szczególnie białka, witamin, cynku, wyrównanie niedokrwistości, leczenie chorób towarzyszących, w tym kontrola cukrzycy, stała kontrola bólu, ewentualne stosowanie antybiotyków w razie współistnienia zakażenia, zwiększenie aktywności dziennej (bierna i czynna rehabilitacja); • leczenie miejscowe: opracowanie łożyska rany schemat TIME; metody oczyszczania rany – chirurgiczna, antyseptykiem, biologiczna, autolityczna; nowoczesne opatrunki do leczenia ran – dobór opatrunku zgodnie z aktualną fazą gojenia rany; terapia światłem; zastosowanie miejscowej terapii podciśnieniowej (MTP); leczenie operacyjne; • standard leczenia odleżyn; • dokumentacja leczenia odleżyn. <p>6. Powikłania odleżyn (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakażenia rany, przetoki skórne lub przetoki do jam i narządów, bakteriemia i zakażenie uogólnione, zapalenie kości i szpiku kostnego, przemiana nowotworowa – rak kolczystokomórkowy. <p>7. Zalecenia w profilaktyce i leczeniu odleżyn (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zespół ds. profilaktyki i leczenia odleżyn – skład i zadania zespołu; • zalecenia PTLR i Konsultanta Krajowego w dziedzinie pielęgniarstwa w zakresie profilaktyki i leczenia odleżyn. <p>8. Etiopataogeneza rany nowotworowej, ocena i metody leczenia (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • definicja rany nowotworowej i mechanizm powstania, częstość występowania, lokalizacja i obraz kliniczny; • systemy klasyfikacji stosowane do oceny rany nowotworowej – MCW, NPUAP; • metody leczenia – TELER. <p>9. Najczęstsze problemy w opiece nad chorym z raną nowotworową – postępowanie (1 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • nieprzyjemny zapach i wysięk z rany, krwawienie z rany, ból, problemy psychospołeczne.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budynek M., Nowacki C.: <i>Opatrywanie ran. Wiedza i umiejętności</i>. Makmed, Lublin 2008 2. Grupa Robocza Ekspertów do spraw opracowania „Schematów”: <i>Zasady Dobrej Praktyki. Wysięk z rany i rola opatrunków</i>. Schematy postępowania opracowane przez Światową Unię Towarzystw Leczenia Ran. A consensus dokument. London: Ltd, 2007

	<p>3. Szewczyk M. (koordynator zaleceń): <i>Zalecenia profilaktyki i leczenia odleżyn</i>. <i>Leczenie Ran</i> 2010; 7 (3–4): 79–106</p> <p>4. Szewczyk M., Jawień A.: <i>Leczenie ran przewlekłych</i>. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2012</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>1. EWMA Patient Outcome Group: <i>Wyniki kontrolnych i porównawczych badań nad ranami niegojącymi się: zalecenia służące podniesieniu jakości danych w opiece i leczeniu ran</i>. <i>Leczenie Ran</i> 2010; 7 (1–2): 13–44</p> <p>2. Krasowski M., Kruk M.: <i>Leczenie odleżyn i ran przewlekłych</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008</p> <p>3. Oszkinis G., Gabriel M., Pukacki F. i wsp.: <i>Leczenie ran trudno gojących się</i>. Blackhorse, Warszawa 2006</p> <p>4. Rosińczuk-Tonderys J., Uchmanowicz I. i wsp.: <i>Profilaktyka i leczenie odleżyn</i>. Continuo, Wrocław 2005</p> <p>5. Sopata M.: <i>Postępy w leczeniu odleżyn i ran przewlekłych</i>. <i>Onkologia Polska</i> 2008; 11,4: 153–156.</p>
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Staż: Zakład opiekuńczo-pielęgnacyjny albo Zakład opieki długoterminowej – 35 godz.</p>

6. PROGRAM ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

6.1. STAŻ: Oddział ginekologii albo Oddział ginekologii septycznej albo Oddział ginekologii onkologicznej

Cel stażu: Przygotowanie położnej do samodzielnego zaopatrywania ran czystych i skażonych, usuwania szwów oraz edukacji chorej w zakresie opieki nad raną i blizną w domu.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 35 godz.
Liczebność grupy: 5–6 osób
Opiekun stażu: położna z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowym zakresie, spełniająca co najmniej jeden z warunków:
- posiada tytuł mgr położnictwa, mgr pielęgniarstwa;
 - posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego;
 - ukończyła kurs specjalistyczny *Leczenie ran*

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Opatrywanie ran (czystych, skażonych).
2. Usuwanie szwów z rany.
3. Pobieranie materiału biologicznego do badania bakteriologicznego.
4. Prowadzenie edukacji chorej w zakresie postępowania z raną i blizną w domu.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Objęcie procesem pielęgnowania 1 wybraną pacjentkę z raną. Zgodnie z etapami procesu sformułować diagnozy pielęgniarские, cele, plan i realizację opieki oraz ocenić podjęte działania.
- Udokumentowanie:
 - zaopatrzenia co najmniej 2 ran;
 - usunięcia szwów u co najmniej 2 pacjentek.

6.2. STAŻ: Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy albo Zakład opieki długoterminowej

Cel stażu: Ukształtowanie umiejętności w zakresie oceny ryzyka odleżyn, działań profilaktycznych, leczenia odleżyn do III stopnia włącznie oraz opieki nad chorym z raną nowotworową i przetoką.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 35 godz.
Liczebność grupy: 5–6 osób
Opiekun stażu: **położna** z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowym zakresie, spełniająca co najmniej jeden z warunków:
- posiada tytuł mgr położnictwa, mgr pielęgniarstwa;
 - posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego;

- ukończyła kurs specjalistyczny *Leczenie ran pielęgniarka* z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowym zakresie, spełniająca co najmniej jeden z warunków:
- posiada tytuł mgr pielęgniarstwa;
- posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego, diabetologicznego, neurologicznego, geriatrycznego, zachowawczego, internistycznego, opieki długoterminowej, opieki paliatywnej;
- ukończyła kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego, neurologicznego, geriatrycznego, zachowawczego/internistycznego, opieki długoterminowej, opieki paliatywnej
- ukończyła kurs specjalistyczny *Leczenie ran*

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Realizacja działań w profilaktyce odleżyn.
2. Opieka nad raną odleżynową do III stopnia włącznie.
3. Prowadzenie dokumentacji profilaktyki i leczenia odleżyn.
4. Pobranie materiału biologicznego z rany do badania bakteriologicznego.
5. Zaopatrzenie przetok.
6. Edukacja chorej i rodziny w zakresie profilaktyki i leczenia ran.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Objęcie procesem pielęgnowania 1 wybraną pacjentkę z odleżyną. Zgodnie z etapami procesu pielęgnowania sformułować diagnozy pielęgniarские, cele, plan i realizację opieki oraz ocenić podjęte działania.

7. WYKAZ ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH, DO KTÓRYCH JEST UPRAWNIONA JEST POŁOŻNA PO UKOŃCZENIU KURSU SPECJALISTYCZNEGO *LECZENIE RAN DLA POŁOŻNYCH*

1. Planowanie i realizacja działań w profilaktyce odleżyn.
2. Opieka nad raną odleżynową do III stopnia włącznie.
3. Prowadzenie dokumentacji profilaktyki i leczenia odleżyn.
4. Pobieranie materiału biologicznego z rany do badania bakteriologicznego.
5. Usuwanie szwów z rany.
6. Zaopatrzenie przetok.
7. Edukacja chorej i rodziny w zakresie profilaktyki i leczenia ran.

